

Metodické usmernenie č. 1/2022 k pojmu oznámenie o protispoločenskej činnosti

úoo

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV

Podľa § 13 ods. 6 písm. h) zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane oznamovateľov“) Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti vydáva toto metodické usmernenie.

1. Právny rámec

Podľa § 2 písm. b) zákona o ochrane **oznamovateľov** oznámením je uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o ochrane **oznamovateľov** je zamestnávateľ, ktorý zamestnáva najmenej 50 zamestnancov, a zamestnávateľ, ktorý je orgánom verejnej moci, ktorý zamestnáva najmenej 5 zamestnancov, povinný určiť organizačnú zložku alebo osobu (ďalej len „zodpovedná osoba“), ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa odsekov 4 až 7 a § 11 ods. 1; na základe zmluvy so zamestnávateľom môže byť zodpovednou osobou aj osoba, ktorá nie je zamestnancom. Zodpovedná osoba musí mať odborné predpoklady na plnenie úloh podľa tohto zákona. V obci a vo vyššom územnom celku je zodpovednou osobou hlavný kontrolór.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o ochrane **oznamovateľov** zamestnávateľ podľa odseku 1, ktorý je orgánom verejnej moci, plní úlohu podľa odseku 8 a prostredníctvom zodpovednej osoby plní úlohy podľa odsekov 4 až 7 a § 11 ods. 1 aj vo vzťahu k rozpočtovej organizácii a príspevkovej organizácii, ktoré sú v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, vo vzťahu k štátnemu podniku, ktorého je zakladateľom, vo vzťahu k fondu, ktorý je v jeho správe, a vo vzťahu k akciovej spoločnosti so 100 % majetkovou účasťou štátu, ku ktorej vykonáva akcionárske práva, ak táto právnická osoba zamestnáva menej ako 50 zamestnancov; orgán verejnej moci môže určiť, že bude plniť úlohy podľa odsekov 4 až 7 a § 11 ods. 1 aj vtedy, ak táto právnická osoba zamestnáva najmenej 50 zamestnancov.

Podľa § 10 ods. 5 zákona o ochrane **oznamovateľov** zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný prijať a preveriť každé oznámenie do 90 dní od jeho prijatia; túto lehotu môže predĺžiť o ďalších 30 dní s tým, že predĺženie oznámi oznamovateľovi s uvedením dôvodov predĺženia. Za preverenie oznámenia sa považuje aj postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o ochrane **oznamovateľov** zamestnávateľ podľa § 10 ods. 1 je povinný najmenej počas troch rokov odo dňa doručenia oznámenia viesť evidenciu oznámení v rozsahu

- a) dátum doručenia oznámenia,
- b) meno, priezvisko a pobyt oznamovateľa,
- c) predmet oznámenia,
- d) výsledok preverenia oznámenia,
- e) dátum skončenia preverenia oznámenia.

1.1 Účel metodického usmernenia

Zákon o ochrane oznamovateľov ukladá zamestnávateľovi povinnosť mať vnútorný systém preverovania oznámení, a to za podmienok uvedených v § 10 ods. 1 a ods. 2. Vo vzťahu k vnútornému systému preverovania oznámení je zamestnávateľ povinný určiť zodpovednú osobu, ktorá plní niektoré úlohy zamestnávateľa, a to: prijíma a preveruje oznámenia v zákonom stanovenej lehote, plní notifikačné povinnosti vo vzťahu k oznamovateľovi, pričom, samozrejme, zachováva mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa. Na to, aby zodpovedná osoba mohla plnohodnotne vykonávať svoju funkciu a plniť si svoje povinnosti, je nevyhnutné, aby vedela správne kvalifikovať oznámenie.

Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnúť najmä zodpovedným osobám vysvetľujúci materiál k pojmu oznámenie na zabezpečenie riadneho plnenia svojich povinností v zmysle ustanovení zákona ochrane oznamovateľov a jeho zadefinovanie. Interpretácia pojmu oznámenie je dôležitá aj pre efektívne poskytovanie ochrany práve osobám, ktoré urobili takéto oznámenie a ktorým môžu hroziť neoprávnené postihy za tento krok.

2. Oznámenie (§ 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov)

Oznámenie je základný pojem zákona o ochrane oznamovateľov. Oznámenie sa **vždy posudzuje podľa jeho obsahu, bez ohľadu na to, ako je pomenované**. V prípade vzniku pochybností pri vyhodnocovaní, resp. kvalifikovaní prijatého oznámenia je z hľadiska ochrany oznamovateľov potrebné preventívne postupovať v zmysle režimu stanoveného zákonom o ochrane oznamovateľov. Uvedený preventívny prístup zamedzí možnému ohrozeniu anonymity oznamovateľa, ktoré môže vzniknúť napríklad neformálnym, či iným, menej regulovaným postupom.

Zo zákonnej definície oznámenia vyplýva, že oznámenie tvorí súhrn niekoľkých definičných znakov, ktoré vo svojej vzájomnej súvislosti tvoria jeden celok. Na to, aby podanie bolo možné kvalifikovať ako oznámenie v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, je nevyhnutné, aby boli kumulatívne splnené jeho definičné znaky, ktorými sú v zmysle aktuálne platnej právnej úpravy:

- 1) oznamovateľom je fyzická osoba alebo anonymný oznamovateľ;
- 2) o skutočnostiach uvedených v oznámení sa oznamovateľ dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme;
- 3) skutočnosti uvedené v oznámení sa týkajú protispoločenskej činnosti.

V prípade vzniku pochybností pri posudzovaní naplnenia definičných znakov v štádiu evidencie prijatého oznámenia (napríklad, ak zodpovedná osoba nevie definičný znak z prijatého oznámenia okamžite vyhodnotiť) zodpovedná osoba preventívne pri evidencii oznámenia postupuje v zmysle ustanovení zákona o ochrane oznamovateľov. Uvedené platí aj pre anonymné oznámenia, ktoré sú urobené prostredníctvom kanála nahlasovania. Pri všetkých oznámeniach urobených prostredníctvom kanála nahlasovania sa totiž predpokladá, že prijaté oznámenie je oznámenie v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov, pokiaľ zodpovedná osoba neposúdi oznámenie inak.

2.1 Podanie fyzickej osoby

V zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, oznamovateľom môže byť výlučne **fyzická osoba**. Nie je však vylúčené, že skutočnosti, na ktoré fyzická osoba poukazuje, sa týkajú výlučne vzťahov medzi právnickými osobami.

Simulovaná situácia

Zamestnanec Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vykonáva finančnú kontrolu v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole“). Zamestnanec na základe výsledkov finančnej kontroly v mene ÚPSVAR oznámi príslušným orgánom podozrenie zo spáchania trestného činu, nakoľko mu táto povinnosť vyplýva z § 20 ods. 4 písm. e) zákona o finančnej kontrole, podľa ktorého je oprávnená osoba povinná pri vykonávaní administratívnej finančnej kontroly, finančnej kontroly na mieste alebo auditu oznámiť podozrenie zo spáchania trestného činu, priestupku alebo zo spáchania iného správneho deliktu príslušným orgánom.

Odpoveď

Zamestnanec vykonávajúci finančnú kontrolu v zmysle osobitného predpisu je síce povinný urobiť oznámenie, nie však v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, ale v zmysle § 20 ods. 4 písm. e) zákona o finančnej kontrole. Oznámenie zamestnanec zároveň podáva **v mene orgánu verejnej správy** a nie ako fyzický osoba – oznamovateľ. Takéto oznámenie, nie je možné považovať za oznámenie v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, pretože nenapĺňa definičné znaky oznámenia v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov. Bolo by to možné len vtedy, ak by tento zamestnanec vykonal oznámenie z dôvodu, že je presvedčený, že sa išlo o nekalú aktivitu, resp. mohol byť spáchaný trestný čin a vedenie inštitúcie mu v podaní trestného oznámenia bránilo alebo by vykonávalo kroky na zmarenie dôkaznej situácie. V takom prípade by finančný kontrolór podával oznámenie vo vlastnom mene.

2.2 Spôsob získania informácií o protispoločenskej činnosti

Dôležitým definičným znakom oznámenia je práve **spôsob získania** samotnej informácie. Informácia musí byť získaná v **súvislosti s výkonom zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme**. Oznamovateľ musí získať informácie obsiahnuté v oznámení pri výkone svojej pracovnej činnosti, ktorú vykonáva **legálne**, t. j. oznamovateľ vykonáva bežnú pracovnú činnosť v rámci svojej kompetencie, počas ktorej získa informáciu o možnej protiprávnej činnosti, či inej protispoločenskej činnosti, ktorej sa dopustil alebo sa mohol dopustiť jeho zamestnávateľ (Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26.06.2019 sp. zn. 4To/52/2019). Uplatňuje sa tu kritérium tzv. **privilegovaného prístupu**, ktorý vo všeobecnosti znamená, že práve osoba pracujúca vo vnútri organizácie má privilegovaný prístup k rôznym informáciám o činnostiach organizácie, v ktorej pôsobí (t.j. má informácie, ku ktorým sa nikto zvonku nedostane) a môže ako prvá zistiť a upozorniť na nekalé konanie, ktoré môže ohroziť alebo poškodiť verejný záujem.

Skutočnosť, že nahlasujúca osoba musí získať informácie pri svojej pracovnej činnosti, možno vyvodíť aj zo smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 zo dňa 23.10.2019 o ochrane osôb nahlasujúcich práva Únie (ďalej len „smernica EÚ“). Táto smernica EÚ sa vzťahuje na nahlasujúce osoby pracujúce **v súkromnom alebo verejnom sektore**, ktoré získali informácie **v súvislosti s pracovnou činnosťou**.

Simulovaná situácia 1

Zamestnanec Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, odbor verejného obstarávania, sa obrátil na zodpovednú osobu tohto ministerstva s oznámením, ktorého obsahom je obstaranie zákazky, ktoré nebolo v súlade s právnymi predpismi a ktorú si zamestnanec všimol počas plnenia svojich pracovných úloh. Zo strany ministerstva došlo k nákupu tovarov od dodávateľa vo výške 120 000 eur bez riadneho obstarávacieho procesu. Navyše si zamestnanec urobil porovnanie cien rovnakého tovaru u rôznych dodávateľov a prišiel na to, že zákazka bola obstaraná za zjavne predraženú cenu. Okrem toho zamestnanec v oznámení poukazuje na výpis z obchodného registra dodávateľa, z ktorého vyplýva, že konateľom spoločnosti, ktorá tovar dodala, je príbuzný riaditeľa odboru verejného obstarávania.

Odpoveď

Informácia uvedená v oznámení je získaná v súvislosti s výkonom zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie. Z uvedeného dôvodu oznámenie napĺňa definičný znak oznámenia v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov.

Simulovaná situácia 2

Osoba pracujúca ako novinár v známom denníku v rámci vlastnej investigatívnej činnosti zistí, že primár urologického oddelenia si od pacientov necháva vyplácať „vďačné“ za to, že ich uprednostnil v poradení. Uvedené zistenie oznámi zodpovednej osobe, ktorá je v zmysle internej smernice nemocnice príslušná na plnenie úloh vyplývajúcich zamestnávateľovi zo zákona o ochrane oznamovateľov.

Odpoveď

Informácia uvedená v oznámení nie je získaná v súvislosti s výkonom zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie u zamestnávateľa, u ktorého bola identifikovaná protispoločenská činnosť (prijímanie úplatku). Inak povedané, medzi novinárom a nemocnicou neexistuje mocenská nerovnováha súvisiaca s prácou, a preto novinárovi nehrozia odvetné opatrenie, napríklad výpoveď alebo krátenie odmien, zo strany nemocnice. Z uvedeného dôvodu oznámenie nenapĺňa definičný znak oznámenia v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov, keďže poskytovanie pracovnoprávnej ochrany novinárovi nie je potrebné.

2.3 Protispoločenská činnosť

Ďalším definičným znakom oznámenia je **samotný obsah** oznámenia, resp. **povaha samotnej informácie**. Zo zákonnej definície oznámenia vyplýva, že obsahom oznámenia musí byť informácia, ktorá je kvalifikovaná ako protispoločenská činnosť. Protispoločenskú činnosť je nutné vykladať v súlade so zmyslom zákona o ochrane oznamovateľov, ako aj smernice EÚ, ktorých účelom je okrem ochrany samotných oznamovateľov aj ochrana verejného záujmu. Potreba ochrany verejného záujmu môže byť vyjadrená napríklad v potrebe chrániť nakladanie s verejnými financiami, životné prostredie, či verejné zdravie.

Verejný záujem nie je zákonom definovaný pojem a skúma sa v každom individuálnom prípade zvlášť. V podmienkach Slovenskej republiky možno verejný záujem chápať ako opak súkromného záujmu. Kým súkromný záujem je spájaný so záujmom konkrétnej osoby, viacerých určených osôb, prípadne konkrétnej skupiny osôb, verejný záujem sa spravidla spája s neurčitým počtom osôb, pričom tieto osoby môžu byť spájané štátnymi, národnými, spoločenskými, morálnymi, ekonomickými, kultúrnymi či inými súvislosťami. Pojem verejný záujem však nemožno vykladať až tak široko, že musí ísť o záujem všetkých osôb spájaných týmito súvislosťami¹. Ako príklad môže slúžiť priemyselná spoločnosť, ktorá vypúšťa odpadové vody do rieky, ktorá preteká neďalekou obcou a to bez povolenia orgánu štátnej správy, navyše, na hladine rieky je možné pozorovať značný počet uhynutých rýb. V uvedenom prípade ide o verejný záujem (ochranu životného prostredia) a to aj napriek tomu, že sa uvedené konanie nedotklo celého územia alebo obyvateľov Slovenskej republiky.

Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti inými pojmami rámcuje verejný záujem tým, že v § 3 písm. b) a c) definuje kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť. Podľa zákona sa kriminalitou rozumie konanie, ktoré **je trestným činom**. Inou protispoločenskou činnosťou je zase konanie, ktoré je **priestupkom** alebo iným **správnym deliktom**; za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj **konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným správnym deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť**.

Zodpovedné osoby by mali pri posudzovaní oznámenia jednak identifikovať samotnú protispoločenskú činnosť (trestný čin, priestupok, správny delikt alebo konanie, ktoré negatívne vplyva na spoločnosť) a zároveň zohľadniť jej dopad na verejný záujem. Oznámenia o protispoločenskej činnosti nemajú totiž slúžiť na nápravu akejkoľvek nespravodlivosti, ktoré sú v súkromnom alebo kolektívnom záujme, ale majú slúžiť na nápravu takých nezákonností, ktorých náprava je v záujme verejnosti. Osobné konflikty medzi kolegami, názorové rozdiely, mobbing a iné individuálne spory v práci alebo súkromné spory medzi občanmi sem nepatria.

Simulovaná situácia 1

Hlavnému kontrolórovi obce, ktorý plní funkciu zodpovednej osoby v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, je doručené oznámenie od zamestnanca obce. Z obsahu oznámenia vyplýva, že obec ma novovybudovaný zberný dvor, ktorý však nie je skolaudovaný, a preto sa ešte nemôže využívať. V oznámení sa uvádza, že aj napriek tomu, že neprebehla kolaudácia zberného dvora, obec už zrušila zmluvu so spoločnosťou, ktorá jej poskytovala veľkokapacitný kontajner na odvoz rôzneho odpadu (pneumatiky, spotrebiče) a ktorý využívala nielen obec, ale aj občania. Keď sa zamestnanec zaujímal o to, ako sa obec zbavuje odpadu, ktorý jej vzniká, zistil, že starosta v záujme šetrenia obecných financií vypovedal zmluvu na odvoz odpadu a do doby, kým sa zberný dvor skolauduje, nariadil vyvážať odpad do hustého trávnatého porastu, ktorý sa nachádza za obcou a to napriek tomu, že sa jedná o chránené vtáčie územie s najvyšším stupňom ochrany.

Odpoveď

Protispoločenskú činnosť tu možno identifikovať v konaní, ktoré porušuje platnú legislatívu odpadového hospodárstva, pričom sa nedá vylúčiť, že konanie naplní aj znaky skutkovej podstaty trestného činu (trestné činy proti životnému prostrediu). Zároveň ide o protispoločenskú činnosť, ktorá má dopad aj na verejný záujem (ochrana životného prostredia). Z uvedeného dôvodu oznámenie napĺňa definičný znak oznámenia v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov. Zároveň dodávame, ak by uvedené oznámenie urobila osoba, ktorá nie je zamestnancom obce, a teda by neboli naplnené definičné znaky oznámenia, zodpovednú osobu to nezbavuje povinnosti zaoberať sa uvedeným konaním a postupovať v zmysle platných právnych predpisov – v prípade obce by kontrolór napr. musel vec prešetriť v rámci svojich povinností kontrolóra.

1 ÚS SR Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 19/09 z 26. januára 2011

Simulovaná situácia 2

Zodpovednej osobe je doručené oznámenie od zamestnanca, ktorý v oznámení uvádza, že zamestnávateľ s ním skončil pracovný pomer výpoveďou po tom, ako sa opätovne nedostavil na pracovisko a svoju neprítomnosť vopred neoznámil zamestnávateľovi. Z oznámenia vyplýva, že zamestnanec bol na uvedené porušenie povinnosti zamestnávateľom len raz ústne upozornený. Zároveň z obsahu oznámenia vyplýva, že zamestnávateľ už dlhšiu dobu zamestnancovi prideluje len podradnú prácu a správa sa voči zamestnancovi šikanózne. Zamestnanec sa dožaduje určenia neplatnosti výpovede, pretože tejto výpovedi nepredchádzalo žiadne písomné upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny.

Odpoveď

V uvedenom prípade síce došlo k porušeniu Zákonníka práce, avšak nejedná sa o konanie, ktoré by ohrozovalo verejný záujem, pretože ide o individuálny pracovnoprávny spor.

3. Kanál nahlasovania ako dôležitá súčasť vnútorného systému preverovania oznámení

Ustanovenie § 10 ods. 1 a ods. 2 zákona o ochrane oznamovateľov ukladá zamestnávateľovi povinnosť mať vnútorný systém preverovania oznámení, ktorého súčasťou je kanál nahlasovania. Efektívne fungujúci kanál nahlasovania významne prispieva k zodpovednému prístupu zamestnancov a väčšej ochote oznamovať protispoločenskú činnosť.

3.1 Oznámenie urobené kanálom nahlasovania

Ak oznamovateľ podá oznámenie prostredníctvom kanála nahlasovania, predpokladá sa, že prijaté oznámenie je kvalifikované ako oznámenie v zmysle § 2 písm. b) zákona o ochrane oznamovateľov, pokiaľ zodpovedná osoba následne neposúdi oznámenie inak. Zodpovedná osoba je teda povinná pri vybavovaní oznámenia postupovať v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, to znamená, že má okrem iného povinnosť evidovať oznámenie, preveriť oznámenie a o výsledku preverenia informovať oznamovateľa v zmysle príslušných ustanovení zákona o ochrane oznamovateľov.

3.2 Oznámenie urobené inak ako kanálom nahlasovania

Pri oznámení, ktoré je urobené na to určeným kanálom sa prezumuje, že ide o oznámenie, kým sa nepreukáže opak. U zamestnávateľa, ktorý jasne komunikuje všetkým zamestnancom svoje pravidlá na podávanie oznámení podľa zákona o ochrane oznamovateľov, je veľká pravdepodobnosť, že určený kanál zamestnanci pri oznamovaní protispoločenskej činnosti aj využijú. Zodpovedná osoba tak nebude vystavená problematickej otázke, podľa akého právneho predpisu má postupovať pri evidencii a samotnom preverení prijatého oznámenia.

Problém však môže nastať v prípadoch, ak zamestnanci nie sú dostatočne informovaní a zodpovedné osoby sú príslušné aj na vybavovanie inej agendy, napr. sťažností, petícií či iných podaní. Ak sa v takomto prípade nahlasujúca osoba rozhodne oznámiť protispoločenskú činnosť, pričom to oznámi inak ako určeným kanálom nahlasovania, zodpovedné osoby musia určiť, podľa akého právneho predpisu je potrebné postupovať.

V prípadoch, v ktorých nie je zrejmé, podľa akého právneho predpisu sa má podanie vybaviť, pretože napĺňa znaky oznámenia, ale napr. aj sťažnosti, **zodpovedná osoba by mala postupovať v súlade s oboma právnymi predpismi (podanie zaevidovať v evidencii oznámení, ale aj v evidencii sťažností)**. V prípade, ak sa nedá úplne vylúčiť, že môže ísť o oznámenie v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, ktorý ustanovuje povinnosť zodpovedným osobám zachovať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa vo všetkých fázach preverovania oznámení, je potrebné, aby zamestnávateľ, resp. zodpovedná osoba, **vykonali všetky potrebné opatrenia na zachovanie dôvernosti procesu preverovania oznámenia, vrátane utajenia totožnosti podávateľa.**²

Ako príklad uvádzame možný aplikačný problém utajenia totožnosti oznamovateľa, v prípade, ak oznámenie napĺňa aj znaky sťažnosti. Vo všeobecnosti totiž zákon o sťažnostiach nepredpokladá utajenie totožnosti sťažovateľa. V §8 však ustanovuje, že orgán verejnej správy je povinný totožnosť utajiť, ak o to sťažovateľ požiada alebo to môže urobiť aj v prípade, ak je to v záujme vybavenia sťažnosti. Platí pritom, že podanie sťažnosti nesmie byť dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov. Práve vzhľadom na túto skutočnosť sme toho názoru, že v prípadoch oznámenia protispoločenskej činnosti je potrebné sťažovateľovu totožnosť v čo najväčšej možnej miere utajiť.

4. Záver

Oznámenie je podanie **výlučne fyzickej osoby alebo anonymného oznamovateľa**, ktorá oznamuje **konanie alebo opomenutie** konania, ktoré je **trestným činom, priestupkom, správnym deliktom** alebo iným **konaním**, ktoré pôsobí **negatívne na spoločnosť** a zároveň je spôsobilé ohroziť alebo porušiť **verejný záujem**. Skúmanie dopadu protispoločenského konania na verejný záujem je dôležité, keďže oznámenia protispoločenskej činnosti nemajú slúžiť na nápravu akejkoľvek nespravodlivosti, ktoré sú v súkromnom alebo kolektívnom záujme (osobné spory alebo individuálne spory v práci), ale majú slúžiť na nápravu takých nezákonností, ktorých náprava je v záujme verejnosti.

Pri kvalifikovaní oznámenia by zodpovedná osoba mala uplatňovať tieto základné princípy:

1. oznámenie posudzovať podľa obsahu, bez ohľadu na to, ako je pomenované;
2. zamerať sa na podstatu oznámenia a k jeho vybaveniu neprístupovať formalisticky;
3. v prípade, že oznámenie príde cez určený kanál nahlasovania, platí, že ide o oznámenie v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov, kým sa nepreukáže opak;
4. ak oznámenie príde cez iný ako určený kanál, posudzuje sa podľa obsahu; v prípade stretu dvoch právnych úprav je potrebné rešpektovať obe, avšak prednosť má právna úprava, ktorá poskytuje vyšší štandard ochrany a prísnejšie upravuje samotné vybavenie podania;
5. proaktívny prístup zodpovedných osôb v prípade nejasností, aktívna komunikácia s oznamovateľom;
6. ochrana totožnosti oznamovateľa.

V Bratislave, dňa 12.augusta 2022

Mgr. Juraj Jando

Riaditeľ Právneho odboru

² Inštitút utajenia totožnosti sťažovateľa pozná aj zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ktorý v § 8 ods.1 ustanovuje: *totožnosť sťažovateľa je orgán verejnej správy povinný utajiť, ak o to sťažovateľ požiada. Orgán verejnej správy môže utajiť totožnosť sťažovateľa, ak je to v záujme vybavenia sťažnosti. Pri prešetrovaní takejto sťažnosti sa používa jej odpis, alebo, ak je to možné, jej kópia, bez uvedenia údajov, ktoré by identifikovali sťažovateľa. Každý, komu je totožnosť sťažovateľa známa, je povinný o nej zachovať mlčanlivosť.*

Úrad na ochranu oznamovateľov
Námestie slobody 29
811 06 Bratislava

ÚOO

ÚRAD NA OCHRANU
OZNAMOVATEĽOV